

עו"ד שבתאי (שבי) מיכאלי, ראש מחלקת דיני עבודה

על ביטוח וביטחון – כיצד לעמוד בדרישות לביטוח פנסיוני לאור צווי ההרחבה במשק?

PERSONAL . PROFESSIONAL . CREATIVE

ליפא מאיר ושות', עו"ד, ויצמן 2, בית אמות השקעות, ת"א, 64732 טל: 03-6070600

על מה נדבר ?

- החובה להפרשות פנסיוניות – הסכמים קיבוציים וצווי הרחבה.
- הרפורמות בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)
- צו ההרחבה להגדלת הפרשות לפנסיה 2016 ותיקון 16 לחוק "קופות הגמל"
- חשיפות משפטיות בגין אי ביצוע הפרשות פנסיוניות מכוח צווי ההרחבה וחוק קופות הגמל.

החובה! לביצוע הפרשות פנסיוניות לעובד

אין חוק, הקובע חובה לבצע הפרשות פנסיוניות לקרן פנסיה או לקופת ביטוח / גמל.

החבות יכולה לנבוע מכל אחד מאלה:

- הסכם עבודה אישי
- הסכם קיבוצי מיוחד / כללי
- צו הרחבה

צווי הרחבה ארציים להפרשות פנסיוניות:

2006 - צו הרחבה פנסיה בתעשייה.

2008 - צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק
ותיקונו בשנת 2011.

2016 - צו הרחבה הגדלת ההפרשות לביטוח
פנסיוני במשק.

צו הרחבה פנסיה בתעשייה - 2006

חל: כלל העובדים והמעסיקים בתעשייה.

שכר קובע: משכורת + תוספות (תוספת משמרות) + הבראה.

שיעור ההפקדות:

קופת פנסיה	קופת ביטוח	קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים	
גמל עובד	5.5%	5%	5%
גמל מעביד	6%	5%	5%
פיצויי פיטורים	6% (במקום 72% פ"פ)	8.33%	8.33%
אובדן כושר עבודה		עד 2.5% להבטחת 75% מהשכר	עד 2.5%

צו הרחבה פנסיוני מקיף במשק - 2008

מועד תחילה	הפרשות המעביד	הפרשות העובד	הפרשות המעביד לפיצויים	סה"כ עובד ומעביד
החל מיום 1.1.2008	0.833%	0.833%	0.834%	2.5%
החל מיום 1.1.2009	1.66%	1.66%	1.68%	5%
החל מיום 1.1.2010	2.5%	2.5%	2.5%	7.5%
החל מיום 1.1.2011	3.33%	3.33%	3.34%	10%
החל מיום 1.1.2012	4.16%	4.16%	4.18%	12.5%
החל מיום 1.1.2013	5%	5%	5%	15%
החל מיום 1.1.2014	6%	5.5%	6%	17.5%

חל: כלל העובדים, למעט חריגים שונים, וביניהם מי שחלים עליהם הסדרים מיטיבים אחרים.

שכר קובע: עד השכר הממוצע במשק.

סעיף 14 – הפרשות פנסיוניות במקום פיצויי פיטורים

סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים

הפרשות פנסיוניות באות על חשבון פיצויי פיטורים,
אלא אם כן:

- הסכם קיבוצי
- אישור שר הכלכלה

סעיף 14 – הפרשות פנסיוניות במקום

פיצויי פיטורים

האישור הכללי - 1998

הפרשות בשיעורים של:

קרן פנסיה – מעביד 6%, עובד 5.5% ופיצויים 8.33%.

קופת ביטוח - מעביד 5%, עובד 5%, פיצויים 8.33% + אכ"ע עד 2.5% להבטחת 75% מהשכר.

תנאים:

ההפרשות שייכות לעובד גם בהתפטרות.

הסכמת העובד בכתב.

רפורמות בחקיקה - חוק הפיקוח על

שירותים פיננסיים (קופות גמל)

- 2005 – זכות העובד לבחור את ההסדר הפנסיוני בו יהיה מבוטח – קרן פנסיה או קופת ביטוח.
- סנקציה – מאסר או קנס בסך העולה על 1.8 מיליון ₪.
- זכות העובד לבחור את תנאי ההצטרפות להסדר הפנסיוני ומסלולי ההשקעה.

תיקון 12 לחוק "קופות הגמל"

תיקון 12 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2015:

תוקף: 5.2.16.

תכלית - להרחיב את חופש הבחירה של העובד בין האפיקים השונים, ולמנוע העדפה של מעסיק לגבי אפיק פנסיוני מסוים. איסור על המעסיק להתנות את שיעור ההפקדה הפנסיוני של המעסיק בזהות המוצר הפנסיוני.

← השוואה בשיעורי ההפקדות במוצרים הפנסיונים השונים לשיעורים הגבוהים יותר.

תיקון 12 לחוק "קופות הגמל"

אם הוראות הדין או ההסכם מאפשרות שיעורי הפקדות שונים כנגזרת מהמוצר הפנסיוני, אזי העובד יהיה זכאי לשיעור ההפקדה הגבוה מבין המוצרים הפנסיונים.

השוואה:

1. חלק המעסיק לגמל + אכ"ע

2. רכיב פיצוי הפיטורים

(*) אכ"ע – אם ההסכם מאפשר הפרשות עד 2.5% יילקח בחשבון לצורך ההשוואה 2.5% גם אם השיעור בפועל קטן יותר.

תיקון 12 לחוק "קופות הגמל" – בעיות...

תיקון 12 לחוק יצר בעיות ביחס לצווי ההרחבה הקיימים,
אשר לא נצפו על ידי המחוקק:

**צו הרחבה פנסיה בתעשייה – להעלות שיעור ההפקדה
לגמל מעסיק בקרן פנסיה ל-7.5% (5% מעסיק + 2.5%
אכ"ע) במקום 6%.**

**צו הרחבה כללי במשק – שיעורי הפרשות זהים. אין בעיה.
חוזה אישי + אישור כללי - להעלות שיעור ההפקדה לגמל
מעסיק בקרן פנסיה ל-7.5% (5% מעסיק + 2.5% אכ"ע)
במקום 6%.**

פתרון: צו הרחבה בדבר הגדלת הפרשות

לביטוח פנסיוני - יוני 2016

3.4.2016 – הסכם קיבוצי כללי להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני בין נשיאות הארגונים העסקיים וההסתדרות הכללית, שהורחב בצו הרחבה.

הצו מגדיל את שיעורי ההפקדות שעל המעסיקים להפקיד לטובת עובדיהם ואת אלו שעל המעסיקים לנכות מעובדיהם. הגדלת שיעורי ההפרשות מבצעת השוואה בין קרן פנסיה לקופת ביטוח.

חל: על כלל העובדים והמעסיקים במשק.

למעט לעניין שיעורי ההפרשות, אין בצו לפגוע ביתר תנאי חוזה העבודה או הסכם קיבוצי או צו הרחבה שחל, לרבות לעניין השכר הקובע, תנאי תחולה ועוד.

צו הרחבה בדבר הגדלת ההפרשות לביטוח

פנסיוני - 2016

א. שיעורי ההפקדות לתגמולים (חלק העובד וחלק המעסיק ולאובדן כושר עבודה):

מועד תחילה	הפרשות העובד	הפרשות המעסיק לרכיב תגמולים ולביטוח אובדן כושר עבודה*
1.7.2016	5.75%	6.25%
1.1.2017	6%	6.5%

1. שיעור ההפקדות המעסיק לתגמולים לא יפחת מ-5% מהשכר הקובע.
2. עלויות המעסיק בגין רכישת אובדן כושר עבודה כאמור עם ההפקדות לתגמולים לא יעלו על 7.5% מהשכר המבוטח.

צו הרחבה בדבר הגדלת ההפרשות לביטוח פנסיוני - 2016

ב. שיעורי ההפקדות לפיצויי פיטורים:

בהתאם להסכם החל על העובד, אך לא פחות מ-6%.

מעסיק רשאי להשוות את ההפרשות בשני האפיקים לשיעור הנמוך, אך לא פחות מ-6%, ובלבד שלא יופחת השיעור מעובד קיים או מעובד חדש ביחס לשיעורי ההפרשות אצל המעסיק הקודם.

למה כדאי לקיים את צווי ההרחבה?

תביעה אזרחית:

עובד רשאי לתבוע בהליך אזרחי את ביצוע ההפרשות בפועל, או לחלופין פיצוי בגין ההפסד הכלכלי – ערכי נטו.

אכ"ע – אירוע ביטוחי בו עלול לשאת המעסיק.

למה כדאי לקיים את צווי ההרחבה?

סנקציה מנהלית

- בהתאם חוק לאכיפת ההגברה בדיני עבודה התשע"ב – 2012, שנכנס לתוקף ביום 19.6.12, משרד הכלכלה מוסמך להטיל על מעסיקים קנסות בגין הפרת צו ההרחבה לביצוע הפרשות פנסיוניות בסך כספי של כ-35,000 ₪ לכל הפרה לכל עובד.
- מעביד שמנכה משכר העובד את ההפרשה לפנסיה, ולא מעביר לקופת הגמל, מבצע עבירה פלילית, שדינה מאסר של עד שנתיים או קנס מנהלי של עד מיליון שקל.
- קנסות או הליכים מנהליים עלולים למנוע ממעסיק להתחרות במכרזים ציבוריים.

למה כדאי לקיים את צווי ההרחבה?

חוק הגנת השכר קובע בסעיף 19א(א) כי איחור של 30 יום בהעברת ההפקדות מהווה הלנת שכר.

← פיצוי של 5% מהשכר המולן (נטו) בגין איחור בשבוע הראשון, ועוד 10% מהשכר המולן (נטו) בגין כל שבוע נוסף.

התיישנות מהותית של שנה או 60 יום מיום ההפקדה.
סמכות בית הדין להפחית את הפיצוי – סעיף 18 לחוק הגנת השכר.

תודה ולהתראות!

עו"ד שבתאי (שבי) מיכאלי

ליפא מאיר ושות', משרד עו"ד, ויצמן 2, בית אמות השקעות, ת"א, 64732

טל: 03-6070600 פקס: 03-6070666

דוא"ל: shabi@lipameir.co.il